No. 1138 Zaterdag 21 October 1905. 22ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 21 Oct. 1905.

Waar moet het heen?

't Is of onze arme kolonie een steen aan den hals gebonden is, die haar hoe langer hoe meer omlaag trekt. De droogte is in de laatste jaren verschroeiend, geen grasspiertje op den grond, geen vrucht aan den boom, geen maïs in de schuur, geen melk bij het vee, geen eieren bij de kippen, geen water in den regenbak, geen geld in omloop, geen werk aan de winkels, geen schepen op stapel, geen crediet bij den handel, in de magazijnen geen koopers, in de hotels geen reizigers, geen leven, geen vertier in de haven, dat is de toestand, dien wij hier op 't oogenblik doorleven. En bij dat alles een hemel van koper, die ons iederen druppel regen ontzegt.

Die toestand is zeker treurig. Maar 't schijnt nog erger te zullen moeten worden, ofschoon men zeggen zou, dat 't haast niet erger meer kon, omdat de uiterste grens van armoede bereikt is.

Er is de vorige week hier bekend geworden, en heeft algemeene verslagenheid gewekt, dat de Venezolaansche regeering art. 8 der nieuwe Consulaire wet van 5 Juli 1905 ging toepassen, welk artikel aldus luidt:

Art. 8. „In de gevallen van een „aangenomen ontslag, terugroeping „of schorsing, komt het aan de Uit„voerende Macht toe, de personen te „benoemen, die de vacante plaats „moeten innemen.

§ „Ingeval niet onmiddellijk de be„noeming kan plaats hebben, zul„len de consulaire functies worden „uitgeoefend door een Consul eener „bevriende Natie, gevestigd in de „plaats, waar de vacature is, mits „vooraf daartoe het Gouvernement „van Venezuela en het Gouverne„ment van de Natie, die deze Con„sul vertegenwoordigt, daartoe toe„stemming hebbe gegeven."

Curaçao nu heeft noch Consul, noch handelsagent van Venezuela sinds ten vorigen jare de Heer Carvajal zijn wapenschild binnenhaalde. Van Curaçao dus worden geen zeilschepen van Curaçao meer toegelaten. Het uitklaren door den Consul eener bevriende Mogendheid wordt niet meer toegestaan. Venezuela geeft daartoe geen verlof meer.

Behalve de 30 % additioneele rechten voor goederen uit de Antillen, reeds door Guzman Blanco ingevoerd en die het begin zijn geweest van Curaçao's ondergang, hebben wij in de laatste jaren nog gekregen de 30 % ook op goederen, die op Curaçao worden *overgeladen*, verder de bepaling, dat reizigers uit Venezuela, die Curaçao passeeren bij de douane van afvaart eene lijst moeten overleggen van de voorwerpen die ze bijzich hebben, welke lijst wederom moet worden overgelegd bij de douane van aankomst, zoodat inkoopen doen op Curaçao zoo goed als onmogelijk wordt, — verder de bepaling, dat geen schepen van minder dan 40 ton in Venezuela worden toegelaten of op Curaçao handel mogen drijven, — en nu weer, als de kroon op dat alles, de toepasselijk-verklaring van art 8 der consulaire wet op schepen van Curacao, waarlijk de vraag dringt zich naar boven: Waar moet dat heen?

Vooral deze laatste maatregel zal blijken fataal te zijn voor onze reeds zoo zwaar geteisterde kolonie. Want welke zullen de gevolgen zijn? De runderen, die ons uit Venezuela toegezonden werden, zullen niet meer kunnen komen, tenzij per stoomboot. Dat zal natuurlijk de prijzen doen stijgen, daar uit den aard der zaak vervoer per stoomboot altijd duurder is dan per zeilschip. Slecht vleesch en duur vleesch zullen daarvan de noodzakelijke, onvermijdelijke gevolgen zijn. Vruchten, zooals de hier zoo onontbeerlijke banaan of bacove, dat volksvoedsel bij uitnemendheid, vooral in de stad, waar zullen ze voortaan vandaan moeten komen? Uit Porto-Rico, Santo Domingo, Haiti? Maar dat is weer zooveel verder van Curaçao. Dus vermeerdering van prijs is weer het gevolg.

En dan vooral slaat ons de schrik om het hart, als we denken aan de hoedenvlechterij, die voor het grootste gedeelte haar materiaal (cabana-, lataï-, ipijapa-stroo) uit Venezuela moet betrekken. Welnu, dat stroo zal ons voortaan slechts per stoomboot kunnen geworden en wijl de verdiensten aan het hoedenvlechten verbonden zoo gering zijn, kan er die vermeerdering van vracht onmogelijk meer af, zonder een groot gedeelte der buitenbevolking tot den hongersnood te verwijzen. En dat die hoeden-vlechterij, die thans het *eenige* middel van bestaan der buitenbevolking is, heel wat te beteekenen heeft, blijkt wel uit de verklaring, die een der voornaamste firma's der stad ons dezer dagen deed, dat zij nl. in de maand September jl. aan werkloon voor hoedenvlechten *f* 8000 had uitgegeven. Maar waarvan moeten de meer dan 20.000 bewoners der buitendistricten gaan leven, zoo ook deze bron van bestaan opdroogt, of liever, gestopt wordt?

Wij huiveren als wij er aan denken.

Dat het der Venezolaansche Regeering ernst is met dezen maatregel, blijkt wel o. a. hieruit, dat de *Hirondelle* een groote schoener-brik, die van hieruit naar Maracaibo vertrok met 20 passagiers aan boord, in Maracaibo niet heeft mogen landen en hier is teruggekeerd. Hetzelfde is het geval met twee andere groote goeleten.

Hetzij ons geoorloofd de volgende vragen te stellen: Is het waar dat deze Resolución Gubernativa, waarbij art. 8 van de Consulaire Wet toepasselijk wordt verklaard, reeds van den 3 October is? Heeft onze zaakgelastigde te Caracas deze *Resolucion Gubernativa* bekend gemaakt aan ons Bestuur? Waarom heeft ons Bestuur deze *Resolucion Gubernativa* niet gepubliceerd? Dan had de uitreize dezer schepen voorkomen en vele kosten gespaard kunnen worden. Heeft echter ons Bestuur geen kennis gedragen van dezen maatregel, dan heeft zeker niemand het recht, het Bestuur een verwijt ervan te maken.

Dat door al die maatregelen toestanden geschapen worden, die haast ongeloofelijk schijnen, blijkt wel uit hetgeen men telkens en telkens op verkoopingen van panden ziet gebeuren. De hypotheekbank is overstelpt van panden, die zij heeft moeten overnemen en die ontzaggelijk veel van hare draagkracht vorderen. Koopers zijn er niet; want kapitaal ontbreekt.

Verleden week nog is het gebeurd, dat een prachtig pand, gelegen aan het binnenwater met uitstekende gelegenheid voor scheepsbouw, een solied huis, met uitzicht op haven en zee, ruime binnenplaats, drie regenbakken, 10 bijgebouwen, geschikt voor alle soort van bedrijf, — dat dit pand door de Hypotheekbank werd overgenomen voor den spotprijs van *f* 10.000, omdat niemand een bod deed; — evenzoo ging het met een pand in de Willemstad op 't drukste punt van het handelsverkeer; en een ander pand op Otrabanda met huis en uitgestrekt terrein, waarvoor

Feuilleton.

St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes.

In Rotterdam dreunen de sleeperswagens al uren over de melkchoclåstraten, is de eerste post al rondgedeeld, zijn stoepen al geboend, heeft de melkboer met ze'n dubbel belletje, reeds al ze'n klanten van diverse pintjes voorzien, is menige onderwijzerstem reeds schor van 't doceeren, is moeder de vrouw al weer druk aan 't peinzen, wat ze van middag weer opscheppen zal, als hier op St. Eustatius 't zonnetje pas over de Quill komt gluren.

't Statiaansch ontwaken is echter ietwat anders dan 't Rotterdamsche, wat volgt uit den aard van de zaak.

Rotterdam is geen negerij, wat St. Eustatius, salva reverentia, op ende top is, laat 't dan ook stoffen op 'n Oranje-stad, helaas, al te weidsche naam!

Misschien had het in de dagen van olim zoo iets weg van wat men 'n stad noemt, maar nu?

Mag ik hier eventjes aanhalen, wat de pastoor van St. Eustatius, Father Delgeur, 'n tijd geleden in 'n brochuurtje over ze'n eiland, over dat stad-zijn schrijft?

En gelooft me, 't is er heusch niet beter op geworden. Integendeel!

't Woord is aan hem:

„Ik noemde zooeven de town 'n „verzameling van bijna alle ellendi„ge krotten van huizen.

„Dat is niet overdreven.

„De laatste orkaan heeft 'n 53 van „die paleizen weggevaagd, en ik vrees „als wij dit jaar weer door 'n or„kaan bezocht worden, er weinig meer „van ons stadje zal overblijven.

„Menschen, die niet kunnen leven „zonder de gemakken, die de uitvin„dingen onzer eeuw op allerlei ge„bied hun aanbieden, moeten nooit „'n voet op St. Eustatius zetten.

„Hier geen telegraaf of telefoon, „geen automobiel, geen stoom-elec„trische of paardentram, zelfs geen „rijtuig, ja, wonder boven wonder „zelfs geen fiets. Gevaar van overre„den te worden bestaat er hier dus „niet. 'n El dorado voor kindermeis„jes met onzeggelijke kinderen.

„Als men 'n uitzondering maakt „voor naaimachines, dan is er mis„schien nog nooit zoolang de wereld „bestaat, 'n machine op wat gebied „ook, op St. Eustatius ingeklaard.

„Voor monteurs is hier geen droog „brood te verdienen.

„In zulk 'n toestand zou 't voor „ieder beschaafd mensch 'n onmoge„lijkheid zijn te leven, zou men den„ken.

„Toch niet, alles went.

„Architectonische schoonheid van „huizen valt hier al bitter weinig te „bewonderen. Op 'n paar uitzonde„ringen na, zijn alle huizen van hout, „ook mijn pastorietje is van onder „tot boven, behoudens de fundamen„ten, van hout opgetrokken.

„Een zomer- of buitenhuisje zou „men 't in Holland noemen.

„Een Eustatiaansch huis bestaat „uit wat palen, planken en shingles.

„De vloer is gewoonlijk op 'n hal„ven Meter afstand van den grond; „daaronder is 't vooral 's nachts de „geliefkoosde vergaderplaats van „varkens, geiten, magere honden en „ander niet te noemen gedierte. Dat „in zulk 'n huis 'n logé, niet begif„tigd met sterke zenuwen en 'n groo„te dosis gezonden slaap, weinig rus„tige rust genieten zal, valt gemak„kelijk te begrijpen. Daarom heeft „men bij menig huisje door 't opeen„stapelen van rotsblokken den toe„gang voor zulke onwelkome muzi„kale gasten onmogelijk gemaakt.

„De meeste, neen, bijna alle huis„jes, op mijn eiland verkeeren in 'n „allerellendigsten, allermeewarigsten, „alleronmogelijksten staat. Onmo„gelijk 't sterk genoeg te kunnen „uitdrukken.

„Waarom zulk een drukte en ge„schrijf over den toren van Pisa? „Hier zou ik U verscheidene huizen „kunnen wijzen, waarmede vergele„ken dat wonder van Pisa zoo recht „is als de toren van de Rotterdam„sche groote St. Laurenskerk. De „commissie, die in mijn geboorteland „bouwvallige huizen ter afbraak „doemt, zou hier haar handen vol „werk hebben; ik vrees dat Oranje„town eenige weken, nadat de hee„ren voet aan wal gezet hadden, van „den aardbodem zou verdwenen zijn.

„O, men moet die krotjes zien, „treurig, treurig! De shingles zijn „langzamerhand weggerot en afge„vallen, de planken zijn, wat 't eer„ste betreft, denzelfden weg opgegaan „en vertoonen overal spleten en „scheuren. Het dak, waardige bekro„ning van 't geheel, komt 'n zeef zeer „nabij, en in zulk 'n krot moeten „mijn arme negers leven.

„In den drogen tijd worden de „stakkers, gehard als ze zijn, 't trans„parantachtige van hun huisje zoo „niet gewaar, maar helaas in den „regentijd, als de sluizen des hemels „zich openen, wee dan mijn arme ne„gers, geen droog plekje om het vee-

niet lang geleden *f* 10.000 was afgeslagen, ging nu voor *f* 5100.

Dat alles duidt op een achteruitgang van zaken, die tot een uitbarsting op groote schaal moet leiden.

Wie zal het middel vinden, om Curaçao uit dien toestand op te heffen? En daarmee bedoelen we nog niet de vroegere welvaart en grootheid terug te voeren, maar enkel een beetje leven te brengen in den toestand van uitputting, van wegsterving, waarin wij ons bevinden? Waar ligt het geneesmiddel? De ziekte waaraan wij lijden kennen wij, wij voelen ze, ze doordringt ons, ze berijdt ons als eene koorts, ze put ons uit. Maar de geneesheer, de geneesheer, waar is hij?

Ricinus-zaad van St. Eustátius

DOOR

W. H. BLOEMENDAL.

Overgedrukt uit het Pharmaceutisch weekblad 1905, No. 35, 42ste jaargang.

Aan het Koloniaal Museum werd door Mevr. I. v. Grol Meyers te St. Eustatius, die, met haar echtgenoot, den Heer G. I. Van Grol, Gezaghebber van genoemd eiland, met groote voortvarendheid er de planten en producten onderzoekt, een monster Ricinus-zaden gezonden met het etiket „Large Castor Oil", welke zaden zich door hun uiterlijk ten eenenmale onderscheiden van one gewone Semen Ricini. Het eigenaardige toch bij die zaden was, dat in de kleur der zaadhuid het *wit* de grondkleur is. Daar in de hier aanwezige Ricinus-verzameling soortgelijk zaad niet voorkomt, werd een monster opgezonden aan den Heer Marcel Dubard te Parijs, den schrijver van eene zeer verdienstelijke monographie over Ricinus, getiteld „Le Ricin". Hoewel ook hem deze witte variëteit nog niet onder de oogen was gekomen, meende hij toch naar den algemeenen vorm deze te moeten rangschikken onder de Ricinus Zanzibarinus of R. Zanzibariensis, die in vele verscheidenheden voorkomt in de landen der oostkust van Afrika, en die in Europa wel als sierplant gekweekt wordt; de teekening der zaadhuid is bij deze soort zeer verschillend. Het algemeen karakter van R. Z. is volgens den heer Dubard het volgende:

„Eene zeer krachtige variëteit, met „dikken, dikwijls roodachtigen stengel, die met een wasachtige stof is „bedekt, en zeer groote bladeren; „de vertakking is min of meer gedrongen, en de bloemvorming over „'t algemeen gering vergeleken met „den krachtigen blad- en stengelgroei. De vrucht-aar is kort, meer „breed dan lang, en niet dicht bezet. De vruchten zijn van middelmatig groote stekels voorzien, en „worden gedragen door een zeer „dikken vruchtsteel. De basale vruchttwijgen dragen ten hoogste drie „vruchten; de zeer groote zaden „vereischen om rijp te worden meer „warmte dan die van de andere „vormen van Ricinus communis."

In het „Bulletin du jardin colonial de Nogent" vindt men van de hand van Dubard eene beschrijving van de verschillende vormen van R. C., welke in Abissinië gekweekt worden; naar hij ons berichtte, achtte hij ook het zaad van St. Eustatius van daar afkomstig (via Europa of Amerika).

De vergelijking van het uit St. Eustatius ontvangen herbarium-materiaal doet werkelijk eene groote overeenkomst zien met de hier beschreven ondersoort, die o. a. thans als sierplant in den tuin van het Haarlemsch laboratorium in bloei staat.

Blijkens bericht uit St. Eustatius onderscheidt de nieuwe sub-variëteit „St. Eustatius", zich van de andere Zanzibar-vormen zeer gunstig door haar enormen rijkdom aan zaden, zoodat de eenige bestaande plant, daar geteeld, reeds honderden zaden opleverde.

Bij geen der overige Ricinus-zaden in de collectie van het Koloniaal Museum treffen wij, als gezegd, de witte grondkleur der zaden aan; overigens is deze zaadhuid op gewone wijze geteekend, met roodbruine vlekken. De zaden zijn zeer groot en wel werd gevonden voor de 3 afmetingen gemiddeld: 17,7, 13,2 en 7,3 mM. 100 zaden wegen 83,6 C., terwijl de hoeveelheid kern 79,7 pCt. van het zaadgewicht bedraagt.

In het thans onderzochte monster van St. Eustatius bedroeg het oliegehalte der zaadkernen, bepaald door extractie met kokenden alcohol, 53,7 pc.

Van het slechts kleine monster, dat ter beschikking stond, werd een gedeelte koud geperst, en zoodoende na filtratie een helder gele, dikke olie verkregen, welke in reuk, smaak, uiterlijk, oplosbaarheid in alcohol, ijsazijn, enz. geheel overeenstemde met de medicinale castorolie.

Het gebruik van de thans zoo belangrijke „wonderolie" als medicijn, werd door Engelsche geneesheeren geleerd op onze W. I. eilanden. Toch nemen deze tegenwoordig slechts een uiterst bescheiden plaatsje op de alleszins belangrijke Ricinus-markt in. Niet alleen immers als geneesmiddel, ook als brandolie, smeerolie, bij het appreteeren van katoen in de Turksch-roodolie, bij de zeepfabricatie, in haaroliën, pommades en vernissen, in de leerindustrie (Marokko-leer) hebben ook mindere bruin tot donkerbruin gekleurde kwaliteiten dezer olie veel beteekenies.

Het is bekend, dat ook de Ricinus-perskoek handelswaarde heeft, zij het na ontgiftiging als veevoeder, zij het voor vetsplitsing in zeepfabrieken. Men heeft zich dan ook in Eng. Indië niet zonder succès op de massale cultuur van Ricinus toegelegd. Waar in de laatste jaren ook in onze Oostersche en Westersche overzeesche bezittingen een streven in dien geest merkbaar wordt, zou wellicht deze nieuwe Ricinus-variëteit, vooral wegens haar rijkdom aan zaden, als cultuurplant in aanmerking kunnen komen.

Nadere ondervinding moet echter leeren, of zij voor de teelt in 't groot geschikt zal blijken. Op St. Eustatius b. v. werden eenige honderdtallen zaden op proefvelden uitgezaaid, doch hevige winden en een insectenplaag [waarvan men bij Ricinus vaak te lijden heeft] deden deze eerste poging mislukken.

Het is in de eerste plaats voor de bewoners van dit arme eiland te hopen, dat de voortzetting der Ricinus-proeven er leiden moge tot eene nieuwe cultuur.

Laboratorium van het Koloniaal Museum te Haarlem.

Juli 1905.

„HET KOLONIAAL WEEKBLAD"

OVER DE

Begrooting van Curaçao voor 1906.

De begrootingen voor Suriname en Curaçao hebben de Tweede Kamer bereikt. Er worden van het moederland voor beide koloniën zware offers geëischt, zooals 3½ ton gouds voor Curaçao, op eene totale raming der middelen van ruim 5 ton gouds. Kan het Moederland er o. i. stellig op rekenen, dat, wat het aan Suriname ten koste legt om het voortbrengingsvermogen dier kolonie te verhoogen, ruimschoots zijne rente zal opbrengen, minder zekerheid bestaat o. i. te dien opzichte wat de kolonie Curaçao aangaat Toch hopen wij, dat onze volksvertegenwoordiging niet zal nalaten om datgene te noteeren, wat bestuur en regeering in het belang der kolonie noodzakelijk achten, opdat vanwege Nederland al het mogelijke in het werk worde gesteld, om den waarlijk zorgelijken toestand in de kolonie te verbeteren. Gelijk te verwachten was, heeft de regeering de, door den Kolonialen Raad geschrapte posten in het belang der watervoorziening en van den landbouw weder op de begrooting gebracht, o. i. terecht, wijl wij nog steeds in den landbouw — zoo die mogelijk blijkt — het hoofdmiddel zien om de kolonie weder op te beuren. Wij hopen evenwel, dat de volgende vragen in ernstige overweging mogen worden genomen bij de behandeling dezer begrooting:

Is landbouw voor Curaçao mogelijk, bij deugdelijke watervoorziening?

Geven de thans genomen maatregelen ten behoeve van de watervoorziening aanleiding tot de verwachting van een goed succes?

Is het mogelijk om aan Curaçao zijn ouden bloei door den handel weêr te geven, door een meer vriendschappelijk karakter onzer betrekkingen tot Venezuela?

Is het noodige verricht ten aanzien van Venezuela om te trachten eene wijziging te brengen in de, voor de kolonie steeds nadeelige, weinig vriendschappelijke houding der venezuelaansche autoriteiten?

Ten aanzien van de beide eerste vragen kent men onze opinie, gegrond op vroegere en ook een deel der huidige litteratuur in deze materie. Toch zullen wij gaarne deze opinie prijs geven of in zooverre wijzigen, dat in dit opzicht niet het zwaartepunt moet worden gezocht tot herstel van het economisch evenwicht, wanneer op de beide andere vragen een bevredigend antwoord kan worden gegeven.

In elk geval hopen wij, dat, in welken zin de beslissing moge vallen, wat wij ondernemen ten behoeve van Curaçao, met kracht zal worden aangepakt. Onzerzijds zij evenwel nog gewezen op het laatste verslag van onzen zaakgelastigde en consulgeneraal te Caracas, waaruit o. i. voor den handel van Curaçao op Venezuela weinig bemoedigends te putten valt. Reeds werd door den maatregel der surtaxe verkregen, dat Venezuela zich wat bediening van zijn buitenlandsch scheepvaartverkeer en invoerhandel betreft, zoo goed als vrij maakte van de naburige eilanden Curaçao en Trinidad. Zal het dit voordeel voor zijn eigen havens, Puerto Cabello met name, prijs geven voor 'n vriendschappelijken handdruk van Nederland. Wij twijfelen......"

Tot zoover 't Kol. Weekblad. Hadde echter het blad reeds kennis kunnen nemen van de gevoelens der Venezolaansche pers, dan zou die twijfel opgelost zijn, gelooven we. Maar 't zou niet bij een eenvoudigen handdruk moeten blijven.

DE WAARHEID AANGAANDE DEN RIDDER DE LA BARRE.

Te Parijs is dezer dagen een standbeeld opgericht voor een zekeren *Jean François Le Fèvre de la Barre*, een edelman van Abbeville, die wordt voorgesteld als een slachtoffer van de Inquisitie en het fanatisme. Ziehier wat daarvan is.

Deze jonge edelman, wiens hart en geest bedorven was door de lezing van verschillende Voltairiaansche geschriften en die in nauwe betrekking stond met verscheidene vrienden van dezelfde soort, liet zich verleiden tot daden, die het geloof dier tijden ten zeerste schokten en de algemeene verontwaardiging en ergernis tegen hem deden losbarsten. Hij werd den 4n. Juni 1766 door het *Parlement van Parijs*, eene wereldlijke rechtbank dus, veroordeeld om *onthoofd* te worden, na eereboete gedaan te hebben. Hij droeg het opschrift: *goddelooze, godslasteraar, en verfoeilijke heiligschenner* om den hals. Verscheidene hoogepplaatste geestelijken kwamen tusschenbeide, om gratie voor hem te verkrijgen, maar zonder gevolg, dewijl verschillende leden van het Parijsche Parlement, en dat is een eeuwige schande voor dat *Parlement*, aan hem eene familie-veete wilden koelen. Datzelfde Parlement gelastte, dat de *Dictionnaire philosophique* van Voltaire, de voornaamste oorzaak van het ongeluk van dezen jongen edelman, in denzelfden brandstapel zou worden geworpen, die het lijk des ongelukkigen zou verbranden.

In 1775 trachtte Voltaire zijn leerling te rechtvaardigen in een geschrift, getiteld *Cri du sang innocent*, maar de feiten waren van te jongen datum en te algemeen bekend, om het publiek te kunnen misleiden. Het volk van toen werd verontwaardigd over de valschheden van Voltaire.

En nu? Nu richt men een standbeeld op voor de la Barre! De tijden veranderen, maar niet altijd in hun voordeel!

CORRESPONDENTIE.

Aruba, 12 October.

Verleden week (1) hebben wij een bezoek gehad van den HoogEdelGestrengen Heer Gouverneur met gezelschap, waaronder ook de ex-gouverneur van Suriname, de Heer C. Lely. Jammer, dat het slechts een bezoek was als in vogelvlucht.. Wij houden niet van die bezoeken, ten minste wanneer zij als officieel moeten doorgaan. Is het idee geweest hier alleen een picnic te houden, dan hebben wij er zooveel niet op tegen. Nochtans vinden wij het jammer, dat alles zoo vlug in zijn werk gegaan is en het regenachtig weer nog eenige uren heeft laten verloren gaan. Nu zal ZHoogEdelGestr. geen genoegzame kennis hebben opgedaan om bij gelegenheid over onzen toestand in de Tweede Kamer te spreken. Ja, dat noemen wij jammer. Van de ellende en armoede, die Aruba op dit oogenblik teisteren, heeft hij niets kunnen bemerken. En toch die ellende en die armoede zijn op het oogenblik ontzettend, terwijl tot nu toe het gouvernement niets doet om die te lenigen.

Onze Gezaghebber doet wel zijn best om ondersteuning te krijgen.

„ge lijf te beschutten tegen de woest „neerplassende regenstralen.

„Zoo'n tropische regenbui, hoe zal „ik hem beschrijven?

„Niet te vergelijken met de vervelende, eindelooze, triestige, melancholische regenbuitjes in het Moederland, zelfs niet het zoog. blaasjesregenen, en dan is 't toch al heel „erg; o neen, bij langen niet.

„'t Is heet, snikkend, drukkend „heet op Golden Rock. In 't Oosten „verschijnt aan den schitterenden „azuren hemel 'n wolkje. Vliegensvlug nadert 't, breidt zich uit tot „'n ontzaggelijke, inktzwarte regenwolk, hult den krater in 'n dichten, dikken nevel, en stort zich als „'n lawine op stad en land. 't Is „eigenlijk geen neervallen van regen, „'t is meer 'n met kracht omlaag „spuiten van ontzaggelijke waterstralen, 'n met woest geweld neertuimelen van onmetelijke waterreservoirs, massa's water met orkaangeweld neerploffende op den aardbodem. En even plotseling als zulk „'n zondvloed, zulk 'n reuzendouche „omlaag kwam, even plots is dat „woest watergeplas weer gedaan.

„Het zonnetje schijnt weer met „helderstekenden glans, en na 'n „kwartier is slechts hier en daar „aan de overvolle regenbakken te „zien, dat 'n parapluie ook in de „tropen, geen overbodig weelde-artikel is,

„In Oranje-town zijn wij nu heusch „finaal uitgekeken.........etc. etc, etc."

Tot zoover de Eerw. schrijver.

Of ik 't heelemaal met 'm eens ben? Nou, zoo zoo! 't Bouwvallige van ons stadje had, dunkt me, met nog doffer, somberder kleuren geschilderd moeten worden, en zoo'n regenbuitje om van te watertanden, wordt ons ook maar zeer zelden thuis bezorgd, maar anders verklaar ik mij zeer gaarne conform met zijn beweringen en bespiegelingen.

(*Wordt vervolgd.*)

Hij vraagt geld om het volk putten te doen graven en andere werken tot stand te brengen. Ook wil hij den steiger een 20 meter verlengen, maar alles hangt af van ons gouvernement. Er is geen tijd geweest om onzen gouverneur den droevigen toestand in al zijn kleuren voor te leggen. Dat noemen wij treurig. ZHoogEdelGestr. had eens moeten zien, hoe die 25 gld., door hem voor de algemeene armen achtergelaten in een oogwenk aan dubbeltjes verslonden waren, dan waren zij misschien honderdmaal verdubbeld. En wat de ellende alhier nog vergroot, is, dat bij de gewone ziekten, veroorzaakt door de vreeselijke droogte en armoede, nog zooveel zieke arbeiders uit Suriname komen, zonder één cent ondersteuning. Zeer velen hebben geld op Suriname achtergelaten en een bewijs ontvangen van den directeur der spoorwegen aldaar, wat zij uit de kas te vorderen hebben, maar de gezaghebber alhier kan hen niet uitbetalen met geld uit den hollandschen fiscus, wijl hij daarvoor niet gemachtigd is. Velen dier arbeiders liggen nu ziek en kunnen met hun bewijsstukken van *f* 10, 20, 30, wij hebben er gezien van *f* 40 en 75 gulden, niets uitvoeren. Eerst moeten er instructies hierover van Suriname komen. Als de noodige machtiging komt, zijn wellicht velen voor geheel hun leven ongelukkig en meer dood dan levend. Zijn dit nu die prachtige vooruitzichten, het volk voorgespiegeld, toen het met een voorschot van 20 gulden naar Suriname werd gelokt? En waren toen de protesten tegen het wegvoeren van ons werkvolk naar Suriname niet gegrond?

Naar wij vernemen, is de Heer Lorenzo Oduber nu bezig al de belanghebbenden een adres te laten onderteekenen om den Gouverneur te verzoeken, deze zaak in 't belang van het arme werkvolk zoo spoedig mogelijk met het gouvernement van Suriname te regelen. Het is een prijzenswaardig werk, dat de Heer Oduber verricht, maar zou het niet gemakkelijker wezen, zoo de Gouverneur dien toestand kennende, eenvoudig naar Suriname telegrafeerde om onmiddellijk een lijst te zenden van de personen, die aldaar geld te goed hebben om het zoo spoedig mogelijk aan de rechthebbenden alhier te laten uitbetalen? Tijdverlies is hier verlies van gezondheid en oorzaak van dieper ellende.

Q.

(1) Tot onzen grooten spijt moesten wij de vorige week deze Correspondentie laten liggen. En wij de tijd niet stil stond, is zij intusschen eene week ouder geworden.

In dien tusschentijd is misschien de zaak ook reeds geregeld. Wij hopen het; ware zulks niet het geval, dan is er alle reden om het Bestuur der Kolonie dringend te verzoeken toch den grootst mogelijken spoed er mede te maken.

Red. Amigoe.

Ingezonden Stukken.

Een oud deuntje

met eene kleine wijziging van toepassing op den C. proeftuin.

Ik heb de wereld al doorrezen
Wel een jaar of tien,
Maar een *proeftuin* zonder *water*
Heb 'k van mijn leven nooit gezien.

Maar daar hij valt toch in den geest
Van heeren professoren, 1)
Mondje toe en toegejuicht
Uit vrees voor Midas-ooren.

1) Dr. Van Hall onder, of zonder meer.

IK.

Nota.

Ofschoon blijvend op ons eenmaal ingenomen standpunt met betrekking tot ingezonden stukken, hebben wij toch gemeend bovenstaand stukje niet te moeten weigeren, wijl het een pseudoniem draagt, die door iedereen gekend is.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

✠ Hugo Sassen.

Te Boitsfort bij Brussel is op 56 jarigen leeftijd overleden de Heer Hugo Sassen, zoon van den in onze geschiedenis niet onbekenden Procureur-Generaal van Curaçao, Mr. W. Sassen. De overledene bleef altijd levendige belangstelling toonen in al wat onze kolonie betrof en plaatste dikwijls in Nederlandsche en Buitenlandsche bladen Correspondenties, onzen toestand betreffende.

Verschenen.

Ontwerp-verordening, houdende algemeene bepalingen omtrent de wijze waarop verzending van paketten in het binnenlandsch verheer der Kolonie kan plaats vinden.

Havennieuws.

Verleden week werd de bark *Carmita* komend van Aruba door een Venezolaanschen Guardacosta aanhehouden bij Boca San Miguel.

Door schoten werd de bark tot staan gebracht.

De schipper van de Carmita ging aan boord van den Guardacosta om zijne scheepspapieren te laten zien. Daarna ging de bevelhebber van de Guardacosta aan boord van de *Carmita*, om het schip te onderzoeken. Niets verdachts gevonden hebbende, liet men de *Carmita*, verder haars weegs gaan. Dit alles geschiedde op hoogstens 60 meter van onze kust. Anderen zeggen, dat het nog minder was.

Scheepvaart.

Van 1 — 16 Oct. zijn onze haven binnengeloopen:

Stoombooten	17
Goeletten	8
Bijlanders	17
Brikken.	1
Totaal	39 schepen.

Zoo slecht als in deze halve maand is de scheepvaart hier bijna nog niet geweest. Wat het aantal goeletten betreft, dit is van af Januari geen enkelen keer zoo uiterst gering geweest. En wie weet, of 't Bestuur van Venezuela met zijne steeds nieuwe en drukkende bepalingen onze kleine scheepvaart niet geheel en al den nek indrukt. Wij willen hopen van neen, maar............!

Oud-Gouverneur Lely.

De Haagsche Sprokkelaar van 't U. D. vertelt van de volgende „politieke kwestie", die ons wacht:

„Toen in 1902 de heer Lely den post van Gouverneur van Suriname aanvaardde, werd bepaald, dat hij boven zijn Minister-pensioen f 3000 pensioen als Gouverneur zou krijgen.

Er moet toen al gewaarschuwd zijn, dat dit in strijd was met de pensioenwet, die voor een oud-Minister f 4000 als maximum stelt: maar 't werd toch aldus bepaald. Doch nu 't eerlang op de uitvoering aankomt, schijnt de administratie zich — terecht — aan de wet te willen houden, en te zeggen, dat geen Kon. besluit anders bepalen kan, dat de wet voorschrijft.

Hoe men dit schikken zal? Of de heer Lely, voor wien 't er gelukkig niet op aankomt, de f 3000 zal moeten prijsgeven? Of zal er iets op worden gevonden?

De beste oplossing ware wel de Engelsche, dat niemand, die 't zich permitteeren kan, zulk een pensioen aanneemt. Maar dat is nu eenmaal niet in onze zeden. Zelfs de rijkste man neemt in ons land immers de f 2000 „schadeloosstelling" als Kamerlid aan."

Onze Financien.

De *raming* der belastingen was voor 9 maanden.................*f* 228,000
De *opbrengst*.....................*f* 237.533,83½
Dus nog eene meerdere opbrengst van... *f* 9,533,83½

De *raming* der andere inkomsten was.............................*f* 76,832,77½
De *opbrengst*..........................*f* 82,694,90
Dus nog eene meerdere opbrengst van..............*f* 5,862,13½

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Estela Adam, Saturnino Alexsadre, B. Brinkers, Maria Cuen, Curaçao Elec. Lt. Co., S. E. L. Maduro & Sons, Anita Martinez, Mario Morales, Ysidora Meler, Margarita Narh, Jacobo Pri, Luciano Penso, Fredrich Peters, Guillermo Federico Pannufle, Semlo y Cia., Regina W. Specht, Emilio Gimon Sterling, George Timber, Cornelus Winkelaar; en een drukwerk gericht aan Gilberto de Jongh (niet voor bestelling vatbaar).

* *

De tijdelijke Postdirecteur op Curaçao zal op Dinsdag den 31sten October dj. des voormiddags te elf ure, ten zijnen bureele, in het openbaar aanbesteden een *roeiboot* ten dienste van be posterij alhier. De inschrijvingsbiljetten, voorzien van de handteekening behooren uiterlijk Maandag den 30sten October e. k. vóór het vallen van het middagschot, ingeleverd te zijn ten bureele voornoemd, alwaar de voorwaarden van levering ter inzage zullen liggen en ook andere inlichtingen te bekomen zijn.

De gunning van de levering behoudt en tijdelijke Directeur zich voor.

Belanghebbenden kunnen bij het openen der biljetten tegenwoordig zijn.

Nieuwe pers.

Dit nummer van de *Amigoe* is het eerste, dat gedrukt is op onze nieuwe Marinoni-pers. Wij maken van deze gelegenheid gebruik om een hartelijk woord van dank te brengen aan hen, die medegewerkt hebben, om deze pers in elkaar te zetten, een zeker niet alledaagsch werk op Curaçao.

Door de vriendelijkheid van den HEDG. Heer Commandant van de „*Kortenaer*" werden ons een paar korporaals van het machine-personeel afgestaan, ten einde in hunne vrije uren dat werk te verrichten. Hunne namen zijn: W. A. van der Meer en W. T. Buurman. Onder de bekwame leiding van den WelEdGest. Heer P. W. C. Schuler, officier-machinist, vorderden de werkzaamheden geregeld, zoodat we weldra uit den vormeloozen chaos van stukken en onderdeelen eene pers zagen verijzen, die nu blinkend en glimmend als zij is, een prachtig effect maakt, en geruischloos loopt, wel een bewijs van de degelijkheid en juistheid van de monteering.

Vergadering van de Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij.

Donderdag-avond te halfacht, hield genoemde maatschappij hare algemeene najaars-vergadering op de bovenzaal der Club „Gezelligheid". Aanwezig was de HoogEdGstr. Heer Gouverneur met adjudant, het Bestuur en een twintigtal leden.

De *taktvol* opgestelde notulen der vorige vergadering werden voorgelezen en goedgekeurd.

Het eerste nummer der agenda was de Begrooting voor 1906, nadat de rekening over 1905 was goedgekeurd. Het eerst werd het woord gevoerd door den Heer I. v. Lier. ZEd. is zoo vriendelijk geweest, ons zijne redevoering toe te zenden. Zij luidde:

Mijnheer de Voorzitter:

Het zij mij vergund, naar aanleiding van het ons door het Bestuur aangeboden ontwerp der Begrooting voor het jaar 1906, het volgende op te merken.

Ten aanzien van de Begrooting van Inkomsten, kan ik kort zijn. Wenscht het Gouvernement ons eene subsidie van *f* 2500. te blijven geven, des te beter. Wij kunnen dit geld kapitaliseeren in afwachting van betere en gunstiger tijden.

Willen zij, die thans leden zijn van onze Vereeniging, hun lidmaatschap behouden; kunnen wij zelfs nog meer leden aanwinnen, des te beter— ook dit geld kunnen wij kapitaliseeren, in afwachting van gunstiger tijden............

Doch, het punt, waarop ik nader wensch uit te weiden, de bezwaren die ik tegen deze Begrooting in het midden wensch te brengen, betreffen de Uitgaven, en daarom zal ik de vrijheid nemen de gronden uit één te zetten, die mij leiden om tegen deze Begrooting mijne stem uit te brengen......

In de eerste plaats, tref ik aan: een post van Fl. 1000. voor Fokdieren. Maar Mijnheer de Voorzitter! is het gewenscht, onder de tegenwoordige omstandigheden, nu er bijkans geen voeder is te krijgen voor het vee, fokdieren — of welke dieren dan ook — in te voeren? De voorraad voedsel wordt met den dag geringer, en men wil het aantal monden vermeerderen......

Ik geloof, dat dit geen goede politiek kan zijn.

In de tweede plaats, komt het mij voor, dat de voorgestelde uitgaven voor Landbouwgereedschappen, Tijdschriften, Proefvelden en Proefzendingen, kosten van verslagen, verlichting enz. onvoorwaardelijk dienen te worden geschrapt — of liever: „bespaard" — omdat er voorshands weinig heil daarvan is te wachten.

Ik geef toe, dat men omtrent de door mij voorgeldde posten verschillend kan denken; maar thans kom ik tot eene uitgave, die, naar het mij voorkomt, onder de tegenwoordige omstandigheden, bepaald

onverantwoordelijk is. Ik bedoel: de voorgestelde Toelage aan den Secretaris.

Zij is onverantwoordelijk, omdat onze finantieele krachten zeer beperkt zijn; omdat wij zuinig, zoo zuinig mogelijk, dienen huis te houden...........

Zij is onverantwoordelijk, omdat ik overtuigd ben, dat onder de vele leden onzer Vereeniging, er stellig één zal worden gevonden, die, bezield met liefde voor deze kolonie, gaarne zijne diensten kosteloos zal willen verstrekken.

Ten aanzien van de voorgestelde subsidie aan de eilanden daarentegen- wanneer men ten minste onder „eilanden" verstaat de BOVENWINDSCHE EILANDEN, — ben ik van meening, dat de door onze Vereeniging te geven toelage, grooter behoorde te zijn: want op *die* eilanden is er inderdaad sprake van Landbouw— dáár kunnen zij eene subsidie best gebruiken- dáár hebben zij *behoefte* aan geldelijken steun!

De Voorzitter gaf toe, dat de omstandigheden, weinig bemoedigend waren voor fokdieren en ras-veredeling, daarom zou het Bestuur dan ook zuinig zijn met de daarvoor bestemde *f* 1000 en geen vee uit laten komen, zoo het niet regende.

De Voorzitter meende, dat ook de post: landbouwgereedschappen verminderd kon worden, om daarmede de toelagen aan de eilanden te kunnen vermeerderen tot *f* 75.

De Heer VAN LIER wenschte ook de toelage van den Secretaris overgebracht te zien op de eilanden.

De Heer H. C. HENRIQUEZ, bestuurslid, meende, dat het gewaagd was hierin een besluit te nemen, zonder dat men de zekerheid had, iemand voor Secretaris te vinden.

De Heer MICHELSEN sprak als zijn gevoelen uit, dat men twee zaken verwarde: verhooging der Eilanden en verlaging van den Secretaris.

Er werd gestemd over het voorstel VAN LIER, hetwelk verworpen werd.

Post voor post werd vervolgens nagegaan en bediscussiëerd. Het Bestuur werd gemachtigd den post voor fokdieren te verminderen, om de eilanden te helpen.

Ook op gereedschappen kan en zal bespaard worden. Er is een shreddermachine uitgekomen, doch bij gebrek aan maisstokken weet men nog niet of ze beantwoordt. Men wil een gazoline- of andere motor aanschaffen, om ze in beweging te brengen.

Ook zou men trachten, ze met een windmolen te doen werken.

De Heer J. J. JOUBERT had echter nog geen gelegenheid gehad ze naar buiten te transporteeren.

Bij den post Tijdschriften enz. werd voorgesteld ze den leden bij wijze van portefeuille te sturen ten minste bij de leden die zulks verlangen. Overeenkomstig besloten.

De Maatschappij heeft ook een proeftuin aangelegd. Er is daar geen water, maar men wil het vooreerst probeeren zonder irrigatie, om te zien welke planten hier bestand zijn tegen lange droogte. Dr. VAN HALL was met den proeftuin zeer ingenomen. Er zal ook eene proef genomen worden met eene nieuwe soort Sisal uit Yucatan, die maar 3 jaar noodig heeft, om vezel te geven en 15 jaar duurt.

De begrooting werd daarna aangenomen met algemeene stemmen min een, die van den Heer VAN LIER.

De Voorz. deelde een schrijven mede van den Heer J. H. HAMELBERG, oud-Voorzitter der Maatsch., die bedankte voor het hem toegedachte souvenir. ZEd. had daarvoor gekozen een sproei-machine met wagentje, om daarmede het ongedierte in zijn boomgaard te bestrijden.

Hierna ontspon zich eene vrij lange discussie over de hoedenvlechterij. Sommige leden meenden, dat deze niet tot het ressort der Maatsch. behoort als zijnde industrie en dus als zoodanig thuis behoort bij de Kamer van Koophandel en Nijverheid. De Voorzitter antwoordde echter, dat van den beginne deze tak van nijverheid door de Maatsch. erbij genomen is, om het groote belang der zaak voor de arme bevolking, wier eenig middel van bestaan de hoedenvlechterij is.

Aangaande de pogingen des Bestuurs om fijne vlechtsters over te halen, aan anderen onderricht te geven, welke pogingen nog steeds mislukten, en aangaande het kleuren van mandjes deed de Voorzitter eenige mededeelingen.

Aangaande de Ricinus-cultuur deelde de Gouverneur mede, dat Dr. VAN HALL zich tegen deze culture verklaard had, omdat ze veel water noodig heeft, wat echter door den Heer HENRIQUEZ JR. bestreden werd.

Rector ZWIJSEN deed de vraag, wat het Bestuur gedaan had om voor de zoutwinning vrijstelling van rechten bij invoer in Holland te verkrijgen. De Voorzitter antwoordde, dat ons zout niet geschikt is voor 't zouten van visch en dus in Holland onbruikbaar, zooals bleek uit de 30 vaten, die naar Holland gestuurd en onverkocht gebleven zijn. Daarenboven deelde de Gouverneur mede, dat hij over die quaestie met den Minister van Kol. gesproken had tijdens zijn verblijf in Holland. Deze had hem echter gezegd, dat, hoe hoeveel hij, (Minister) ook voor de zaak voelde, hij er toch niet mee voor den dag durfde komen, wijl het weer een terugkeer zou zijn tot differentieele rechten, die voor Nederlands Koloniën sinds lang zijn afgeschaft.

De Voorzitter deelde mede, dat van sommige planters een verzoek bij hem was ingekomen, om steun der Maatschappij voor een adres, dat zij aan H. M. de Koningin willen richten ten einde hulp voor den planterstand te verkrijgen. Waarin echter die hulp zou moeten bestaan, werd niet gezegd. Misschien in het overnemen door het Gouvernement der hypotheken tegen lagere rente? Of in het oprichten eener landbouwcredietbank?

De Heer VAN LIER was er voor, dat elke planter voor zich maar hulp moest vragen als hij ze noodig had. Besloten werd echter, om af te wachten, welke de plannen waren der planters en dan de zaak in eene volgende vergadering (desnoods eene buitengewone) nader te bespreken.

De Voorzitter deelde namens Dr. BOEKE mede, dat het dezen zeer speet, zijne lezing wegens ongesteldheid niet te hebben kunnen houden, maar beloofde, zoo het vóór zijn vertrek nog kon, de toegezegde lezing nog te houden.

Na de leden voor hun opkomst bedankt te hebben, sloot de Voorzitter de vergadering.

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.